

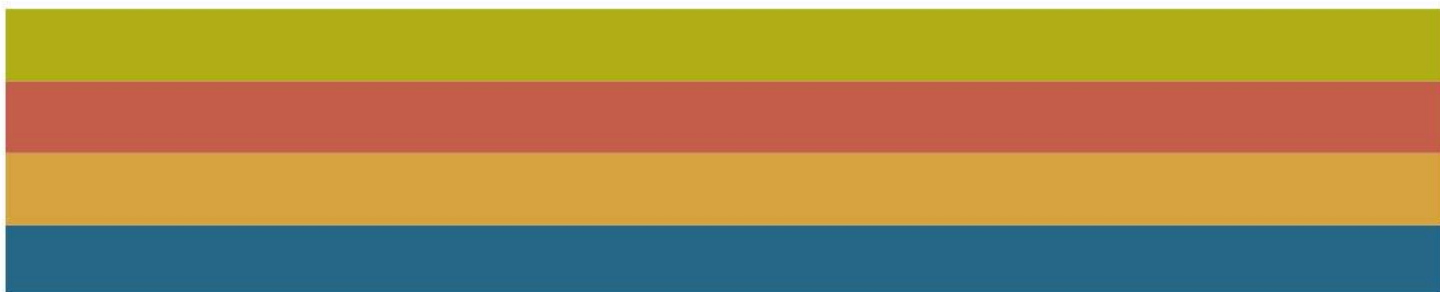
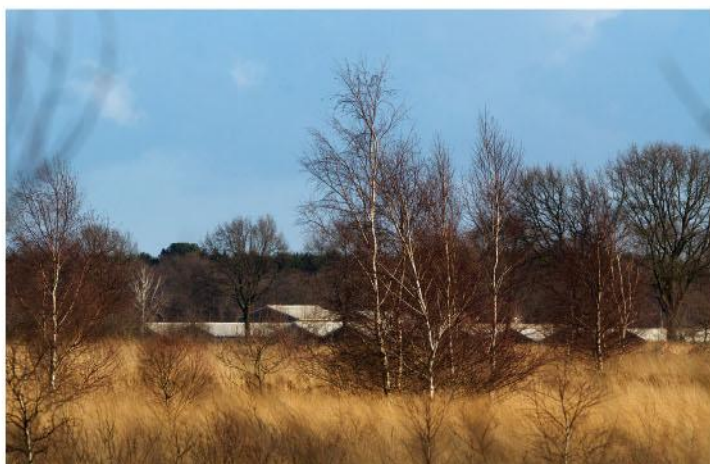

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Mestvergistingsinstallatie Friese Drieslag te Wijnjewoude

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvulling daarop

25 september 2025 / projectnummer: 3897

1 Advies over het MER en de aanvulling in het kort

De energiecoöperatie Wijnjewoude Energie Neutraal (WEN) wil in Wijnjewoude een mestvergistingsinstallatie oprichten en daarmee groen gas¹ produceren. Dit sluit aan bij de ambitie van Wijnjewoude om energieneutraal en fossielvrij te worden. De vergister is gepland op het terrein van de voormalige rioolwaterzuivering aan de Tolleane 3A te Wijnjewoude (zie figuur 1). Er wordt een groengasproductie beoogd van minimaal 1.000.000 tot circa 1.600.000 m³ per jaar. Voor het besluit over de benodigde omgevingsvergunning is een milieueffectrapport (MER) opgesteld.

In haar voorlopige advies² (23 mei 2025) signaleerde de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna: de Commissie) dat er essentiële informatie ontbrak in het MER. Het betrof toelichting, motivatie of aanvullingen op onderstaande punten:

- de referentiesituatie;
- proces en bedrijfsvoering thermofiele³ vergisting en ervaring met de AMFER®-strippers⁴;
- toetsing aan 'Best Beschikbare Technieken' (BBT)⁵;
- beoordeling van de milieuaspecten geur, stikstof, verkeer, landschap en water;
- monitoring en evaluatie.

Het MER is naar aanleiding van dit voorlopige advies aangevuld. De provincie Fryslân heeft de Commissie gevraagd te adviseren over het aangevulde MER⁶. In dit advies spreekt de Commissie zich uit over de juistheid en de volledigheid hiervan.

Wat staat in de aanvulling op het MER

Het MER is aangevuld op een aantal punten waarop nog essentiële informatie ontbrak. Zo is:

- de referentiesituatie uitgebreider beschreven met informatie over de autonome ontwikkeling;
- de keuze voor thermofiele vergisting beter gemotiveerd en aangevuld met meer toelichting over het gebruik van de AMFER-stikstofstripper en de procesmonitoring;
- informatie toegevoegd over de verkeer aantrekkende werking, de landschappelijke inpassing en lozingen van hemelwater op het riool;

¹ Groen gas is gas dat door vergisting of vergassing ontstaat uit reststromen zoals gft-afval, mest en slib, en daarna is opgewerkt tot dezelfde kwaliteit als aardgas. Voor meer informatie, zie de [website van het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie](#).

² Zie: [Voorlopig toetsingsadvies, mei 2025, MER Mestvergistingsinstallatie Friese Drieslag te Wijnjewoude, Commissie MER](#).

³ Thermofiele vergisting is een proces waarbij organisch materiaal, zoals mest of zuiveringslib, bij hoge temperaturen (50–65 °C) door micro-organismen wordt omgezet in biogas (methaan en CO₂).

⁴ De AMFER is een stikstofstripper die in staat is de ruwe, dus ongescheiden, mest of digestaat te strippen en hier een deel van de stikstof of ammoniak uit te halen.

⁵ BBT is onder de Omgevingswet gedefinieerd als: "Beste" omvat de meest doeltreffende technieken voor het bereiken van een hoog niveau van bescherming van het milieu. 'Beschikbare' omvat technieken die technisch en economisch haalbaar zijn voor die bedrijfstak, en die bedrijven kunnen toepassen. De techniek moet redelijkerwijs in Nederland of in een ander land verkrijgbaar zijn'. De BBT worden beschreven in BREF-documenten. BREF, of BREF-documenten, staat voor 'BAT Reference documents' en is een uitwerking van de IPPC-richtlijn van de Europese Unie. Voor meer informatie, zie: [Overzicht van BBT-conclusies \(en BREF's\)](#) en [European IPPC Bureau – BAT reference documents](#).

⁶ Colson, juni 2025, Wijnjewoude Energieneutraal, Milieueffectrapportage Groengas Installatie, versie 3.0.

- ter onderbouwing van emissiegegevens is een rapport toegevoegd met metingen (waaronder geur en ammoniak) bij een andere, vergelijkbare, AMFER-installatie⁷

De Commissie waardeert de duidelijke navolgbaarheid van de wijzigingen in het aangevulde MER doordat is aangegeven waar wijzigingen zijn doorgevoerd.

Wat is het advies van de Commissie?

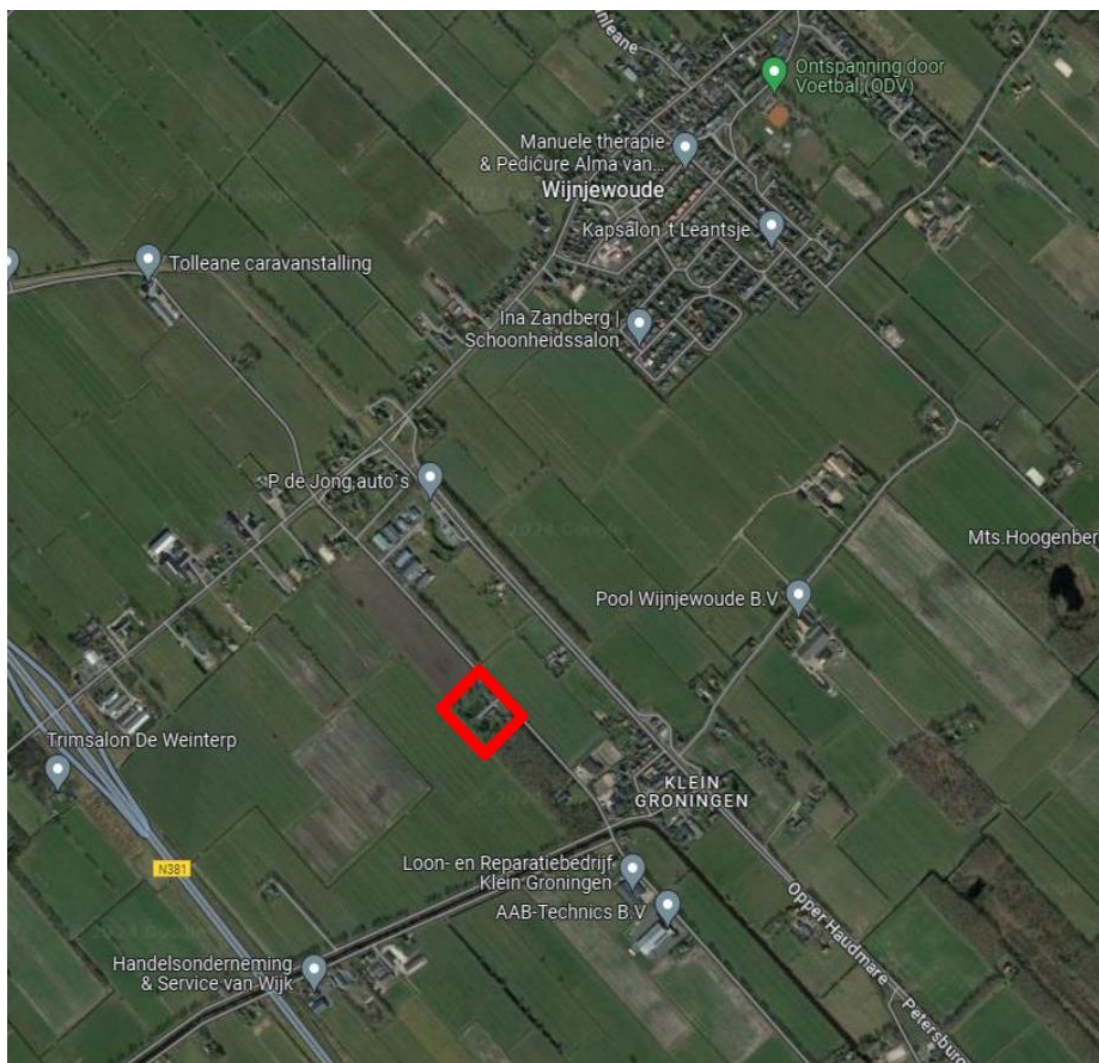
Het aangevulde MER geeft een vrijwel volledig beeld van de milieueffecten. De Commissie signaleert bij de toetsing van het aangevulde MER echter dat op enkele onderdelen nog essentiële informatie ontbreekt. Het aanvullen van deze informatie is essentieel om het belang van het milieu en de leefomgeving volwaardig mee te kunnen wegen bij het besluit over de vergistingsinstallatie. Het gaat om de onderstaande punten:

- **Toetsing aan 'Best Beschikbare Technieken' (BBT):** in de toegevoegde BBT-toets is niet aangegeven hoe de van toepassing zijnde BBT-conclusies worden toegepast in het ontwerp en bij de bedrijfsvoering van de installatie. Verder ontbreken de BBT-emissieniveaus voor geur en ammoniak waarvan in het MER en de vergunningaanvraag is uitgegaan.
- **Milieugevolgen van bijzondere bedrijfsomstandigheden:** de emissies bij gebruik van de fakkel en in geval van biogaslekkages ontbreken.
- **Het monitoring- en evaluatieprogramma:** er ontbreekt informatie over monitoring van onder meer geur- en ammoniak.

De Commissie adviseert deze informatie in het MER op te nemen.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar beoordeling toe en geeft ze aandachtspunten voor het vervolgtraject. De Commissie heeft in haar eerdere voorlopige toetsingsadvies ook een aantal aanbevelingen gedaan, om de kwaliteit van de besluitvorming, nu en in de toekomst, te verbeteren. Deze aanbevelingen blijven onverkort van kracht.

⁷ Metingen bij meststripper te Veendam, rapport Olfasense, COLS25B2, 4 juni 2025.

Figuur 1: Plangebied mestvergister nabij Wijnjewoude (bron: MER).

Aanleiding MER

Wijnjewoude Energieneutraal wil een monomestvergister met nabewerkingsinstallatie oprichten in het buitengebied van Wijnjewoude. De voorgenomen vergister wordt gevoed met rundveemest van circa 25 veehouders in de directe omgeving. Er wordt een groen gasproductie beoogd van 1.000.000 tot circa 1.600.000 Nm³/jaar. De mest wordt vergist bij een hoge bedrijfstemperatuur (thermofiel, circa 52°C). Hierbij ontstaan biogas en digestaat. Het biogas wordt vervolgens opgewaardeerd tot groen gas en CO₂. Het CO₂ wordt aan de lucht geëmitteerd, het groen gas wordt geleverd aan het openbare gasnet. Uit het digestaat wordt een deel van de (ammoniakale) stikstof teruggewonnen met als oogmerk deze als kunstmestvervanger te kunnen afzetten. Het NH₃-arme digestaat wordt daarna terug geleverd aan de mestleverende rundveehouderijen voor gebruik als meststof op hun percelen.

Voor het realiseren van het project zijn verschillende vergunningen nodig. Het gaat in ieder geval om een omgevingsvergunning voor de activiteiten milieu en bouwen. Ook wordt er een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) aangevraagd omdat het project niet past in het geldende omgevingsplan. De vergister valt onder de categorie F3c van Bijlage V bij het Omgevingsbesluit (de oprichting van een geïntegreerde chemische installatie bestemd voor enkelvoudige of samengestelde meststoffen). Dit betekent dat in ieder geval voor het besluit over de omgevingsvergunning een project-MER moet worden opgesteld.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval Gedeputeerde Staten van de provincie Friesland – besluit over de vergistingsinstallatie.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken die bij het advies zijn gebruikt staan op de website. Deze zijn te vinden door nummer 3897 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het advies

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar beoordeling van de aanvulling toe. Aan deze beoordeling koppelt zij adviezen. Het uitvoeren daarvan is essentieel voor het volwaardig meewegen van het belang van het milieu en voor de leefomgeving bij het besluit over de vergistingsinstallatie. Dit moet volgens de Commissie gebeuren voordat Gedeputeerde Staten van Friesland een besluit neemt over de vergistingsinstallatie.

Het grootste deel van de aandachtspunten uit het voorlopige advies is met de aanvulling voorzien van voldoende onderbouwing (zie hoofdstuk 1). Voor een aantal punten constateert de Commissie echter dat er nog informatie ontbreekt. Deze worden hieronder nader toegelicht.

2.1 Beste Beschikbare Technieken (BBT)–toets

De Commissie adviseerde om in een aanvulling op het MER een volledig overzicht te geven van de relevante BBT–conclusies. Hierbij is het van belang te onderbouwen op welke wijze de installatie aan deze conclusies voldoet. Dat moet door te beschrijven hoe BBT bij het ontwerp en bij de bedrijfsvoering concreet wordt toegepast. In het aangevulde MER is nu weliswaar een overzicht van BBT–conclusies opgenomen, maar ontbreekt hierin nog de onderbouwing hoe deze worden toegepast. Daarnaast is uit de BBT–toets onduidelijk van welke emissieniveaus voor geur en ammoniak in het MER en in de aanvraag wordt uitgegaan.

De Commissie adviseert om in het MER, voordat wordt besloten over de omgevingsvergunning:

- een volledig overzicht op te nemen van de wijze waarop de genoemde BBT–conclusies worden toegepast in het ontwerp en de bedrijfsvoering;
- te onderbouwen van welke emissieniveaus voor geur en ammoniak in het MER en in de aanvraag wordt uitgegaan en dat daarmee de BBT worden toegepast.

2.2 Beoordeling milieuaspecten

De Commissie constateerde dat in het MER meer informatie nodig was over de milieueffecten geur, stikstof, verkeer, landschap en water. Voor de ontbrekende informatie over verkeer aantrekkende werking, alsmede de landschappelijke inpasbaarheid en lozingen van hemelwater op het riool is het MER afdoende aangevuld.

Voor geur en ammoniak is na het voorlopig toetsingsadvies opdracht gegeven door WEN om bij een soortgelijke AMFER–installatie in Veendam emissieonderzoek uit te voeren⁸. De rapportage hiervan is als separaat document aangeleverd met de stukken van het aangevulde MER. Het meetrapport bevat de ontbrekende informatie over geur en ammoniak die de Commissie eerder miste. Daarmee is voldoende informatie beschikbaar gekomen. De Commissie beveelt aan om het meetrapport als bijlage in het MER te verwerken.

⁸ Metingen bij meststripper te Veendam, rapport Olfasense, COLS25B2, 4 juni 2025.

In het aangevulde MER ontbreken nog steeds de gegevens over emissies bij gebruik van de fakkel en in geval van een lekkage van biogas, waar in het voorlopige advies op is gewezen. Deze informatie is nodig om mogelijke milieugevolgen van bijzondere bedrijfsomstandigheden in beeld te brengen

De Commissie adviseert om in het MER, voordat wordt besloten over de omgevingsvergunning, informatie op te nemen over de emissies bij gebruik van de fakkel en mogelijke lekkages van biogas.

2.3 Monitoring evaluatie programma

In het voorlopig toetsingsadvies is geadviseerd om het in het MER voorgestelde monitoringsprogramma op een aantal aspecten uit te breiden. Het gaat om de monitoring van overlast naar de omgeving, de geurconcentraties van de ammoniakstripper, de afgasparameters en de aard, frequentie en duur van storingen in de vergistingsinstallatie en de inzet van de fakkel. In het aangevulde MER is hieraan geen verdere aandacht besteed, waardoor dit adviespunt overeind blijft.

De Commissie adviseert opnieuw om het in het MER genoemde monitoring en evaluatieprogramma, voorafgaand aan de besluitvorming over de omgevingsvergunning, uit te breiden met de monitoring van de hiervoor genoemde aspecten, inclusief de milieueffecten daarvan. Beschrijf 'maatregelen achter de hand' mocht uit de monitoring blijken dat de daadwerkelijke milieueffecten groter zijn dan de in het MER voorspelde milieueffecten.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. Sjoerd Bokma

ir. Arjen Brinkmann

ing. Cor Coenrady

ir. Kees Slingerland (voorzitter)

drs. Olaf van Velthuijsen (secretaris)

Besluit(en) waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Omgevingsvergunning.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor projecten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een milieueffectrapport (MER) vereist zijn. Uit [Bijlage V van het Omgevingsbesluit](#) onder de Omgevingswet volgt om welke projecten het gaat. De vergister valt onder de categorie F3c van Bijlage V bij het Omgevingsbesluit (de oprichting van een geïntegreerde chemische installatie bestemd voor enkelvoudige of samengestelde meststoffen). Dit betekent dat in ieder geval voor het besluit over de omgevingsvergunning een project-MER moet worden opgesteld.

Bevoegd gezag besluit(en)

Gedeputeerde Staten van de provincie Friesland.

Initiatiefnemer besluit(en)

Coöperatie Wijnjewoude Energie Neutraal.

Bevoegd gezag mer-procedure

Gedeputeerde Staten van de provincie Friesland.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissierner.nl projectnummer [3897](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e info@commissiemer.nl
w commissiemer.nl

